

Letették a győri Insula Lutherana alapkövét

Az idén kétszázharminc éves Öregtemplom bejárata előtt tették le a győri Insula Lutherana – lutheránus sziget – felújítási projektjének alapkövét november 22-én, vasárnap délelőtt. Az időkapcsolat *Kara Ákos*, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium infokommunikációért és fogyasztóvédelemért felelős államtitkára és *Pröhle Gergely*, egyházunk országos

igéjét. A liturgiában *Csorba János* igazgató lelkész és *Jánosa Attila* lelkész működött közre.

Az istentiszteletet követő közgyűlésen *dr. Galli Csaba* felügyelő közönte a megjelenteket, majd beszámolt a tervekről és az építés folyamatáról. Ezután elsőként a projekt létrejöttében aktív szerepet játszó *Kara Ákos* államtitkár mondott kö-

felügyelője, az Emberi Erőforrások Minisztériumának nemzetközi és európai uniós ügyekért felelős helyettes államtitkára helyezte el az alapzatban.

Az udvaron felállított sátorban tartott ünnepi istentiszteleten *Szemerai János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten

szöntöt. *Pröhle Gergely* országos felügyelő az öröm mellett a felelősséget hangsúlyozta beszédében. Átadták jókívánataikat az evangélikus szigettel szomszédos közösségek képviselői is: *Wagner Tamás* református lelkész, illetve *Villányi Tibor*, a győri zsidó hitközség elnöke.

■ ADÁMI MÁRIA felvétele

HIRDETÉSEK

És ha kérdezik? – Beszélgetés a szakrális művészetről

Kerekasztal-beszélgetés lesz a Kortárs Jókaiában (Budapest VI., Jókai utca 28., 6-os kapucsengő) december 1-jén, kedden 18 órakor. Vezeti *Martos Gábor* művészeti író, a *MúzeumCafé* magazin főszerkesztője.

Beszélgetőtársak: *Lajtai Péter* képzőművész, *Kovács-Gombos Gábor* DLA festőművész, a Nyugat-magyarországi Egyetem docense, a *Transzcendencia a művészetben mint az idea „felragyogása” az anyagban* című könyv (2012) szerzője, *Galambos Ádám* evangélikus teológus, a *Hol van a te testvéred?* – *Ámos Imre és a 20. század* című kiállítások (2012–2015) kurátora, az *Ámos Imre és a 20. század* című könyv (2013) szerkesztője. A programra a belépés ingyenes.

Kövessen bennünket az interneten is: evangelikus.hu

Naponta aktuális tartalommal, lelki táplálékkal, friss hírekkel, érdekes interjúkkal, véleményekkel, videókkal és képekkel várja Önt a Magyarországi Evangélikus Egyház hivatalos honlapja.

Egy kattintásra vagyunk Öntől!

A Lélek segítségével

Helmut Schmidt egykori német kancellár ravatalánál

Ha valaki kilencvenhét évesen szellemi frissességének teljében hal meg, a gyászszertartás nem lehet más, mint hálaadás. *Helmut Schmidt* korábbi német kancellár úgy távozott az élők sorából november 10-én, hogy néhány héttel korábban még cikket írt, interjúkat adott, szülővárosa, Hamburg fejlesztési tervei iránt érdeklődött.

A Hanza-város jelképévé vált Michaeliskirchében, a város legnagyobb evangélikus templomában a lehető legszigorúbb biztonsági intézkedések mellett gyűlt össze a közel kétezer vendég a közkezdvelt szociáldemokrata politikus búcsúztatására, melynek mind a liturgikus, mind a protokolláris elemeit Schmidt kívánsága szerint állították össze.

Hamburg és döntő többségükben lutheránus polgárai különleges, más-sal össze nem téveszthető sajátosságokkal bírnak: a jómód ellenére jellemző puritán visszafogottság, a kötőváros jellegéből adódó nyitottság a világra, az évszázados hagyományból eredő polgári öntudat más-sal össze nem téveszthető hangulatot kölcsönöz a metropolisznak.

A búcsúztató prédikációhoz választott ige a 90. zsoltár 10. és 12. verse volt, ami az ajándékként megélt magas életkor iránti hála megnyilvánulása, ugyanakkor annak a nagy titoknak az újbóli, hangsúlyos felvetése, amelyet hétről hétre hallunk az istentiszteleti liturgiában: hogyan is számláljuk napjainkat ahhoz, hogy bölcs szívhez juthassunk. Egy hosszú, mozgalmas élet tanulsága és bizony-

ságtétele, melyet olyan, már-már szállóigévé vált mondaság kísérnek, mint hogy „akinek víziói vannak, sürgősen keresse fel szemorvosát”, vagy hogy „a politika, ha hiányzik belőle a lelkiismeret, a kriminalitás határát súrolja”.

A politikai kereszténységnek számos vadhajtását ismerjük – Schmidt, mint szociáldemokrata politikus, ezzel korántsem vádolható. S ahogy a szónokok felidéztek hosszú politikai karrierjének állomásait, kirajzolódtak azok a helyzetek, amikor minden más körülménytől, pártfegyelm-től, sőt olykor még a törvényi előírásoktól függetlenül is a lelkiismeretét, saját meggyőződését követve cselekedett.

Amikor 1962-ben Hamburg belügyi szenátoraként úgy mentette meg a várost a szökőár rombolásától, hogy – alkotmányellenesen – a hadsereg segítségét kérte; amikor 1977-ben nem engedett a terroristák zsa-

rolásának, s ez emberéleteket követelt; vagy amikor a nyolcvanas évek elején – pártjával szemben – a NATO rakétatelepítési programja mellett foglalt állást, mert az volt a meggyőződése, hogy a Szovjetunió csak így kényszeríthető térdre, súlyos, imádságos vívódások között szuverén döntéseket hozott, melyek közül az utóbbi végső soron kancellárságának végét is jelentette.

Amikor a koporsó mellett állva *Angela Merkel* kancellár hivatali elődjének e súlyos dilemmáit sorolta, nem lehetett nem észrevenni a párhuzamot a szuverén módon cselekvő lutheránus szociáldemokrata és az evangélikus papgyerek kereszténydemokrata politikus helyzete között.

Sokan firtatják, hogy mi is motiválja manapság Merkel menekültügyi politikáját. Mi az, ami miatt népszerűségének látványos csökkenése, saját pártjának hangadó, sőt az egyre inkább látható integrációs nehézségek ellenére továbbra is a menekültek befogadása mellett áll ki. S gondolhatunk amúgy bármit arról, hogy mi lesz az európai civilizáció jövője a migrációs nyomás hatása alatt, vagy hogy mik az elvszerűség esélyei napjaink politikai gyakorlatában, a kancellári csökönyösség ott, a Michaeliskirchében, *Bach A Lélek segít a mi erőtlenségünkön* című motettájának hangainál, különösen a „bölcs szívhez jutás” perspektívájában, nem biztos, hogy követésre, de mindenképpen tiszteletre méltó kiállásként jelent meg.

■ PRÖHLE GERGELY

Óvodapedagógusok találkoztak

► Országos óvodai szakmai napnak adott otthont november 17-én a Soltvadkerti Evangélikus Óvoda. Az ország huszonhat evangélikus óvodája közül huszonegyből érkezett százhusz résztvevő hallgathatta az Evangélikus Pedagógiai-Szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet és a vendéglátó intézmény szervezésében zajlott program előadásait.

Homoki Pál gyülekezeti lelkész áhítatát és a helyi nagycsoportosok magyar és német nyelvű szolgálatát követően *Lakatosné Hachbold Éva* óvodavezető köszöntötte a résztvevőket.

A rendezvény keretében köszöntötte meg *Radosné Lengyel Anna* országosfelügyelő-helyettes a nyugállományba vonuló *Révészné Tóth Erzsébet* országos óvodai tantárgygon-dozónak az áldozatos munkáját. Ezt a feladatot a következő időszakban *Lakatosné Hachbold Éva* látja el.

Dr. Fodor Katalin ének-zene tanár zeneóvodai foglalkozást mutatott be

a hallgatóságának (*képünkön*), majd *dr. Dúró Zsuzsa* pszichológus, tehetségfejlesztési szakértő beszélt a tehetséges gyermekek felismerésének, fejlesztésének lehetőségeiről és módszereiről. Ebéd után *Ferenczné Teleky Éva* mesterpedagógus, Szolnok város óvodáinak igazgatója ismertette a tanfelügyelet, a minősítési eljárás és az önértékelési rendszer elemeit és feladatait.

A záró előadást *Szeverényi János*, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkésze tartotta *Hogyan váljunk jó vezetővé család-*

ban, csoportban vagy más területen címmel.

A nap végén *Gerlai Pál* miskolci iskolalelkész bocsátotta útjukra a résztvevőket.

Szép példája volt a rendezvény annak, hogyan tudnak a résztvevők, előadók és a szervezők konkrét tartalommal megtölteni egy összetett szakmai programot. A soltvadkerti óvodai szakmai nap a *Társadalmi megújulás operatív program (TÁMOP) – Reformáció az oktatásban 2015* keretében zajlott. A program nyújtotta támogatás a Magyarországi Evangélikus Egyház által fenntartott köznevelési intézményekben folyó szakmai munka hatékonyságát növelő rendezvényekre, beruházásokra fordítható – amint ez alkalommal is történt.

Az esemény a visszajelzések szerint kiválóan sikerült.

■ LEHOCZKI FERENC

Adventi könyvvásár

► A Luther Kiadó adventi könyvvásárának keretében **november 30. és december 23. között 10–50%-os kedvezménnyel** árusítjuk kiadványainkat. A kedvezményeket igénybe vehetik kedves olvasóink **könyvesboltunkban** (Budapest VIII. kerület, Kiss József u. 2/a – nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9 és 18 óra, szombaton 9 és 13 óra között), **elektronikus könyvesboltunkban** (lutherkiado.hu/bolt), illetve **levélben és e-mailben elküldött megrendelés** esetén is (levélcím: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.; e-mail: kiado@lutheran.hu). A kedvezmény a december 23-ig címünkre beérkezett megrendelésekre érvényes.

Újdonságok

Útmutató 2016

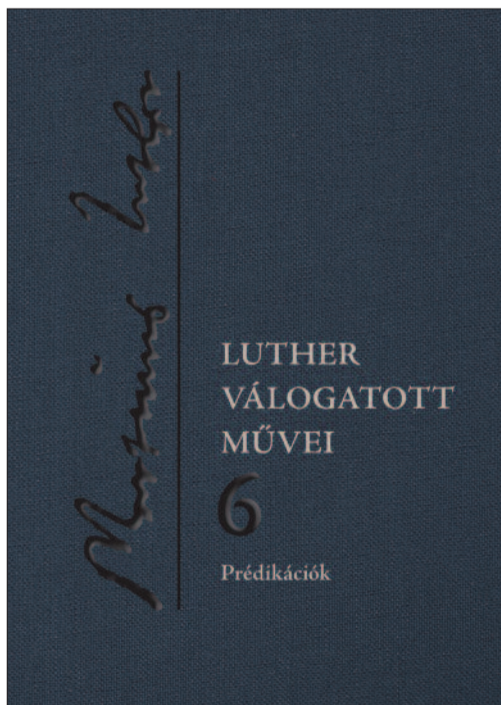
■ 132 oldal – olvasmányokkal 208 oldal, 119 × 163 mm, kartonált 420 Ft, illetve 630 Ft

Evangélikus naptár 2016

A reformáció kezdetének 500. évfordulójára készülve meghirdetett tematikus évek sorában a 2016. évben a *reformáció és a nemzet* kapcsolatát kutathatjuk. Naptárunk tanulmányai ehhez nyújthatnak segítséget.

■ 256 oldal, 140 × 195 mm, kartonált 860 Ft

Csepregi Zoltán és Horváth Orsolya (szerk.): **Luther válogatott művei 6.**
Prédikációk

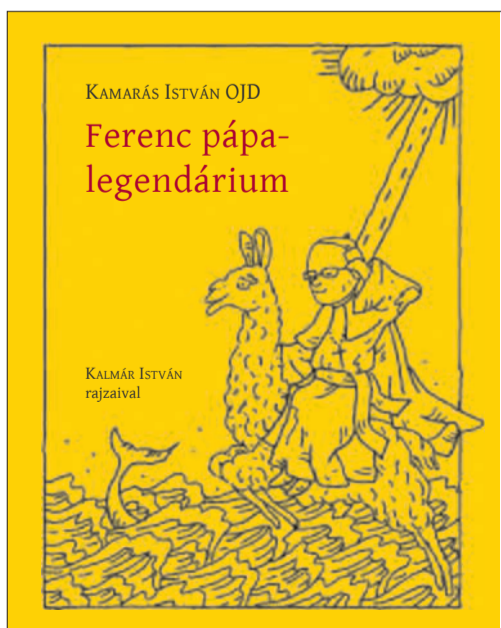
A *Luther válogatott művei* sorozat következő, 6. kötetében a reformátor 62 igehirdetését közöljük, melyeket Csepregi Zoltán tanulmánya vezet be.

■ 544 oldal, 170 × 240 mm, vászonkötés 4990 Ft helyett 4491 Ft

Kamarás István OJD:

Ferenc pápa-legendárium

Ez a könyv provokáció... „A provokáció tényét bibliai idézettel is alá kívánom támasztani. Tekintettel arra, hogy a könyv a római pápáról szól, a perdöntő bibliai mondatot mindenekelőtt la-

tin nyelven idézem: „...et consideremus invicem in provocationem caritatis et bonorum operum.” Magyar fordításban: „Ügyeljünk arra, hogy egymást szeretetre és jó cselekedetre provokáljuk (buzdítsuk).” (Zsid 10,24) Kétségtelen, hogy ezen a ponton mind az újszövetségi levél szerzője, mind a magát Isten bohócának nevező Kamarás István Jézus tanítványaként ír. Mert az igazán nagy provokátor a Názáreti volt. Nem csupán azzal, hogy szombaton gyógyított, hogy megannyi álszentségükkel szembesítette a farizeusokat, vagy hogy felborogatta a templomi árusok asztalait, hanem leginkább azzal, hogy – és ahogy! – szeretett. Erről a jézusi szeretetről szól a szerző is, akinek görbe tükre keresetlen őszinteséggel mutatja meg egyházaink és társadalmunk mai állapotát.” (Részlet az ajánlásból.) A kötetet Kalmár István grafikai gazdagítja.

■ 132 oldal, 130 × 175 mm, keménytáblás 2190 Ft helyett 1971 Ft

Szabó Lajos (szerk.):

A színek harmóniája

Ökumenikus igehirdetés-gyűjtemény

Minden igehirdetés egyfajta harmóniát épít fel a saját színvilágával a Szentírás szavaira alapozva. Az igehirdető felkészültsége és hite szakmaiságot és személyességet ad a prédikációnak. A garancia az alkotói folyamatban a Szentlélek Isten munkájában rejlik. Minden prédikáció éppen ezért csoda a maga valóságában. Több prédikáció egymás mellett különleges színvilággá áll össze egy egységes harmónia megszólaltatása érdekében. A kötetben hatvanöt, más-más felekezetekhez tartozó igehirdető prédikációját olvashatjuk az egyházi év ünnepeire.

■ 308 oldal, 166 × 237 mm, kartonált 2100 Ft helyett 1890 Ft

Döbrentey Ildikó és Levente Péter:

Órangyalok személyi igazolvánnyal

Levente Péter és Döbrentey Ildikó első közös kötetükben sorsfordító találkozásairól mesélnek. Olyan „földi angyaloknak” állítanak emléket, akik mellettük voltak örömeinkben, próbatételeinkben, dilemmáinkban, akiknek részük volt életük alakulásában. Történeteiket – amelyek először a Family magazin hasábjain jelentek meg – azzal a nem titkolt céllal adják közre, hogy mi is észrevehessük: bizony mindannyiunk életét angyalok serege kíséri.

„Ha figyelmesebben körülnéznünk saját éle-

tünkben, lassan kirajzolódik a mi arcképcsarnokunk is. Szégyenkezve fedezzük fel, hogy segítőknek a családi emlékezetben sincs méltó helyük, hamarabb kerül szóba botlásuk, bénázásuk, ideetlen szavuk járása, mint az, amit velünk tettek. Ha igazán fülelünk erre a könyvre, nem csak úgy ónezsinór átvágtatunk rajta, meghallhatjuk saját órangyalaink szárnyshugóságát is.” (Lackfi János)

■ 112 oldal, 148 × 210 mm, keménytáblás 2500 Ft helyett 2250 Ft

Egyességi irat

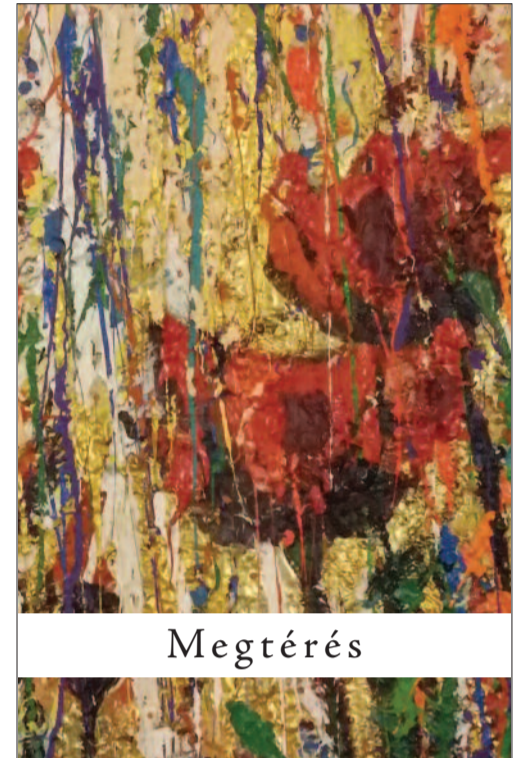
A Magyarországi Evangélikus Egyház hitvallási iratai 5.

Az *Egyességi irat* 1580-ban németül jelent meg először, majd röviddel ezután latinul is. Több mint 330 évnek kellett eltelnie, hogy most magyar fordítást vehessen kezébe az Olvasó. Az *Egyességi irat* nem elhanyagolható mértékben eddig is része volt a hazai lutheranizmus teológiai ismereteinek és látásmódjának – annak ellenére, hogy teljes magyar fordítása nem létezett, és hogy még kiváló német- vagy latinnyelv-tudással bíró érdeklődőknek is nehézséget okozhatott a megértése, és hogy kifejezetten nem vagy keveset hivatkoztak rá. E munka közreadásával mégis – nem tűnik túlzásnak ezt állítani – adósságot törleszthetünk.

■ 440 oldal, 140 × 200 mm, keménytáblás 3300 Ft helyett 2970 Ft

Büky Anna:
Megtérés

Huszonegy vallomás Istenről, a megtérésről, az új életről. Huszonegy portré olyan emberekről, testvéreinkről, akik az evangélikus egyház egy-egy gyülekezetében találtak otthonra. Mindannyian beszélgetőtársai voltak a szerzőnek – a beszélgetésekben megfogalmazott bizonyosságtevéiket gyűjti egybe a kötet.

■ *Megjelenés: 2015. december*

Kodácsy-Simon Eszter – Kendeh-Kirchknopf Péter (szerk.):

Az élet színei

Imádságok, meditációk, amelyeket *Szabóné Mátrai Marianna* 65. születésnapjára írtak kollégái, barátai, családtagjai – korántsem csak az ünnepeket örömeire.

■ 132 oldal, 115 × 165 mm, kartonált 4690 Ft helyett 1521 Ft

Bence Gábor és Gálos Miklós (szerk.):
Koráljátékok az Evangélikus énekeskönyv énekeihez

175 könnyű korálfeldolgozást tartalmazó gyűjteménnyel gazdagodott egyházunk zenei élete. Kántoraink, egyházzeneészeink mindennapos munkáját segíti a kötet. Sőt szerkesztői túl is tekintettek saját felekezetükön: a darabok alapjául szolgáló énekek többnyire három protestáns – evangélikus, református, baptista – énekeskönyvben is megtalálhatók. A válogatás a legjelentősebb klasszikus szerzők mellett nagy számban közli kortárs alkotók műveit is.

■ 260 oldal, 305 × 230 mm, vászonkötés 4900 Ft helyett 4410 Ft

Kiemelt ajánlatunk

Szabó Lajos (szerk.):
A keresztség ünnepe

Olvassa ezt a könyvet örömmel az, aki készül egy kisgyermek keresztelőjére. Lapozza érdeklődéssel az a felnőtt, aki keresztelési felkészítő órákra jár egy lelkészhez. Nyissa ki bátran az is, aki egy kicsit mélyebben, őszintebben és alaposabban szeretne elgondolkodni azon, mit is jelenthet személy szerint az ő számára a Luther által a lélek erősítéseként idézett mondat: „Meg vagyok kereszelve.” De lapozgassa az is, aki még nincs megkeresztelkedve. Keresse ki a saját keresztelésére emlékeztető sorokat bármelyikünk, amikor hitében bizonytalanság vagy megingás kísérti. A legeredményesebb út az lehet, ha kézből kézbe adjuk ezt a könyvet. Keresztelés előtt vagy keresztelés után.

■ 160 oldal, 148 × 210 mm, kartonált
1090 Ft helyett 981 Ft

Mesterházy Balázs:
Nyissantások

■ 132 oldal, 148 × 210 mm, kartonált
1590 Ft helyett 1431 Ft

Kamarás István OJD:
Titkos kutatónapló

A szerző *Csigamese* című könyve (mely 1998-ban az év gyerekkönyve volt) a malakológusok (csigászok) szerint mesekönyv létere is teljesen szakszerű volt a csigákat illetően. A nyugdíjas vasútállomásokról szóló hangjátéka a vasutaszakra elismerését váltotta ki. Legújabb ifjúsági regényéből, *A titkos kutatónaplóból* „szakszerűen” be lehet avatódni a szociológiai kutatás rejtelmibe, néhány kutatásnak ráadásul nagyon is valóságos az alapja. Mindez persze nem zárja ki a kisebbfajta csodákat sem, amelyekre igencsak szükségünk van mai modern pragmatikus-racionális világunkban.

■ 236 oldal, 135 × 180 mm, keménytablás
2200 Ft helyett 1980 Ft

Füller Tímea:
Tócsatükörben

Mesék, tárcák, novellák (2. kiadás)
Schäffer Erzsébet ajánlásával

■ 224 oldal, 120 × 182 mm, keménytablás
1790 Ft helyett 1611 Ft

Luther válogatott művei sorozat

5. *Bibliafordítás, vigasztalás, imádság*
■ 736 oldal, 170 × 240 mm, vászonkötés
7. *Levelek*
■ 776 oldal, 170 × 240 mm, vászonkötés
8. *Asztali beszélgetések*
■ 736 oldal, 170 × 240 mm, vászonkötés
kötetenként 4990 Ft helyett 4491 Ft

Varga Gyöngyi:
Áldáskönyv

(7. kiadás)
■ 196 oldal, 180 × 130 mm, keménytablás
1890 Ft helyett 1701 Ft

Varga Gyöngyi:
Remény s ég

(3. kiadás)

■ 176 oldal, 180 × 130 mm, keménytablás
1890 Ft helyett 1701 Ft

Szabó Lajos (szerk.):

Bölcs szív

50+ meditáció és imádság (2. kiadás)

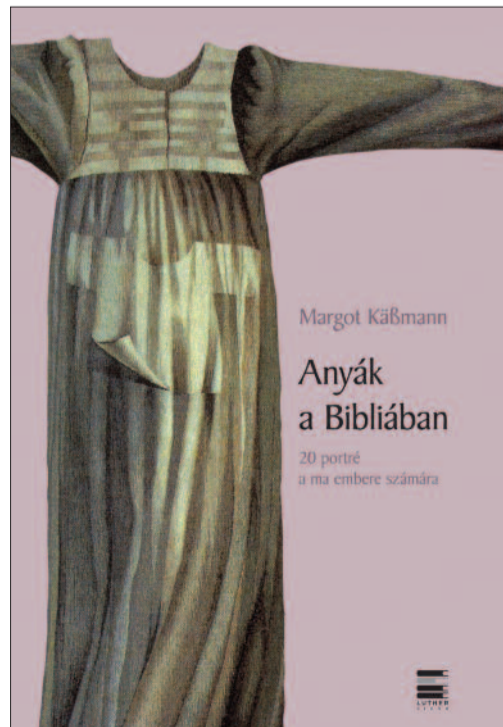
■ 160 oldal, 148 × 210 mm, kartonált
990 Ft helyett 891 Ft

Reményik Sándor
összes verse I–II.

(4. kiadás)
■ I. kötet: 678 oldal; II. kötet: 512 oldal,
138 × 203 mm, vászonkötés
4600 Ft helyett 3680 Ft

Margot Käßmann:
Anyák a Bibliában

Az anyaság csodálatos – ám ami azt illeti, nehéz is tud lenni. És az anyává válás már régen

sem volt magától értetődő. A Bibliában találunk gyermektelen asszonyokat, akik gyermekre vágnak, és olyan anyákat is, akiknek korántsem volt könnyű dolguk – olyanokat, mint a szívtelen anya, az idősen gyermeket szülő anya, a sokgyermekes és az örökbe fogadó anya. A bibliai anyaportrék meglepő perspektívákat tárnak fel: Margot Käßmann a bibliai anyákról mesél nekünk, rámutatva történeteik máig tartó érvényességére.

■ 156 oldal, 120 × 190 mm, kartonált
1690 Ft helyett 1352 Ft

Owe Wikström:

A káprázató sötétség

Szempontok a lelkivezetéshez

A svéd valláspszichológus, pszichoterapeuta, lelkigondozó e könyvében a lelkivezetést helyezi érdeklődésének középpontjába.

■ 312 oldal, 133 × 210 mm, keménytablás
3600 Ft helyett 2880 Ft

Percze Sándor:

Kezek keresztútja

Krisztus nyomába lépni – ez a kimondott vagy öntudatlan vágy él azokban, akiket megérintett az élő Isten. Sokan élni, megtapasztalni szeretnék a hitet. Nem csupán tudni szeretnének arról, mi, mikor és hogyan történt a názáreti Jézussal, hanem érezni akarják azt is, hogy ez a Jézus az ő Mesterük, hozzájuk is szól, velük van életük történéseiben. Miletics Katalin Janka szobrászművész alkotása letisztultan egyszerű, mély értelmű látatása nagypéntek eseményeinek. Személyes átélés és érintettség sugárzik belőle.

■ 36 oldal, 125 × 135 mm, kartonált
490 Ft helyett 441 Ft

Bodrog Miklós:

Rendeltetés

E kötet Bodrog Miklós mély hitéről tanúskodó verseiből, kitűnő formaérzékkel, nagy nyelvi leleménnyel készített műfordításaiából és az *Evangélikus énekeskönyv* kedvelt énekeiből nyújt válogatást.

■ 126 oldal, 120 × 167 mm, kartonált
890 Ft helyett 600 Ft

Benczúr László építésze

A gazdagon illusztrált album lapjain az építész munkássága elevenedik meg személyes hangvételű köszöntések kíséretében.

■ 112 oldal, 225 × 300 mm, keménytablás
3900 Ft helyett 3120 Ft

Schmidt Egon:

Angyalka segített

Schmidt Egon Kossuth-díjas író óvodás- és kisiskoláskorú gyerekeknek szóló bájos mesekönyve egy angyalka hat napját veszi sorra az emberek között. S hogy miért kellett a földre jönnie? Elárulhatjuk, hogy büntetésül! De hogy mivel szolgált rá erre, és milyen kalandokba keveredett a halandók között, az maradjon titok – legalábbis a könyv elolvasásáig!

■ 44 oldal, 180 × 247 mm, keménytablás
1490 Ft helyett 1043 Ft

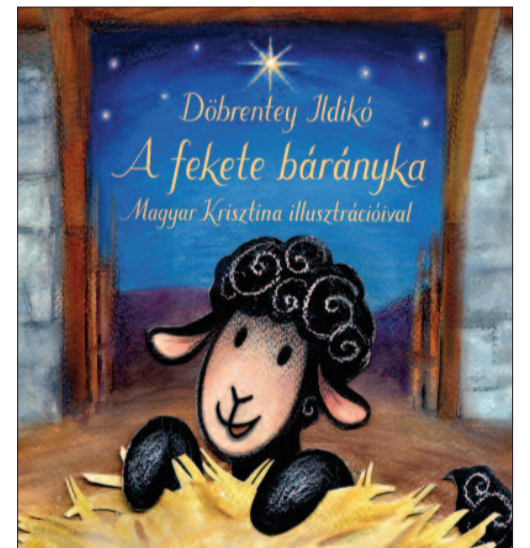
Döbrentey Ildikó:

A fekete báránka

Magyar Krisztina illusztrációival

A betlehemi legelőn a kis fekete bárányt kiközösítik testvérei. Mert fekete. Szomorúan ballag a kietlen pusztában, míg egy félig vak tehén mellett meghúzhatja magát az istállóban, ahova ő vezeti el a szállást kereső fiatal párt, akik gyermeket várnak...

■ 16 oldal, 154 × 154 mm, keménytablás
960 Ft helyett 672 Ft

Szabó Lajos (szerk.):
Az imádkozás ábécéje

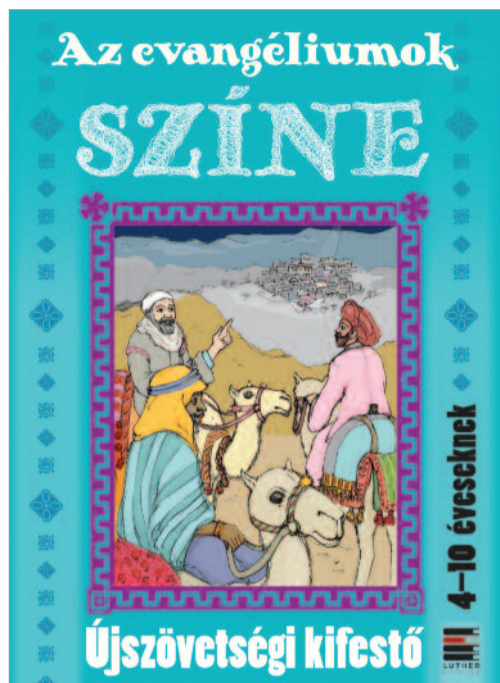
■ 108 oldal, 125 × 205 mm, keménytablás
1190 Ft helyett 1071 Ft

A tekercsek színe

Ószövetségi kifestő 4–10 éveseknek
Bibliai történetek Holló Katalin és Szalay Miklós játékos, gyermekközpontú rajzaival.
■ 40 oldal, 209 × 296 mm, kartonált
~~670 Ft~~ helyett 536 Ft

Az evangéliumok színe

Újszövetségi kifestő 4–10 éveseknek
■ 40 oldal, 209 × 296 mm, kartonált
~~670 Ft~~ helyett 536 Ft

Kórháti Dorottya Éva (szerk.):

Ancilla Domini

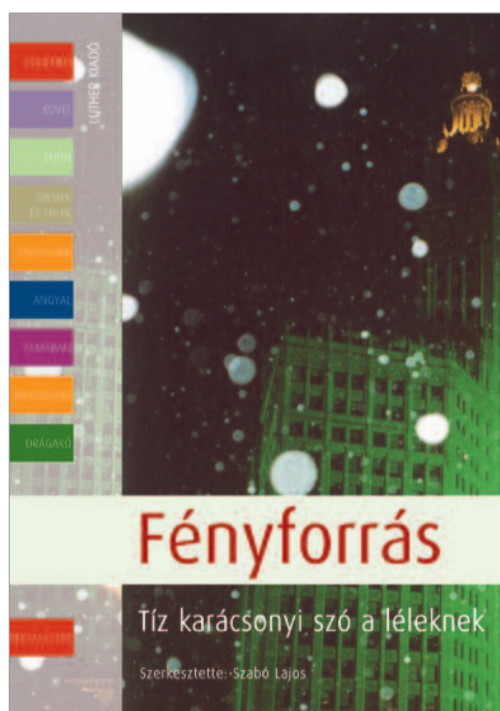
Túrmezei Erzsébet-émlékkönyv
Erzsébet testvér, a diakonissza főnökasszony, a költő és műfordító itt élt közöttünk a teremtő Isten ege alatt, a kegyelem ege alatt s az örök-kévalóság fényében. Uráról tett bizonyosságot egész életében. Ennek a művészi eszközökkel is kifejezett folyamatos bizonygátételnek kíván emléket állítani a születése 100. évfordulója alkalmából készült, gazdagon illusztrált emlékkötet, amelynek szerkesztője és szerzői Erzsébet testvér lelki és szellemi kincsekben páratlanul gazdag életének legfontosabb területeit igyekeztek bemutatni.

A könyv DVD-mellékletet tartalmaz, amelyen két filmet tekinthetünk meg: a *Fény előtt, fény utánam* a Zákus Médiacentrum portréfilmje Túrmezei Erzsébetről, Essig József filmje pedig Túrmezei Erzsébet kolozsvári útján készült.
■ 448 oldal, 195 × 225 mm, keménytáblás, DVD-melléklettel
~~4990 Ft~~ helyett 3992 Ft

Szabó Lajos (szerk.):

Fényforrás

Tíz karácsonyi szó a léleknek

■ 64 oldal, 148 × 210 mm, irkafüzött
~~990 Ft~~ helyett 693 Ft

Szabó Lajos (szerk.):

Merits!

Meditációk és imádságok fiataloknak
■ 152 oldal, 148 × 210 mm, kartonált
~~980 Ft~~ helyett 784 Ft

Jer, örvendjünk, keresztyének

Luther írásaiból mindennapi áhitatra
■ 448 oldal, 140 × 200 mm, kartonált
~~1700 Ft~~ helyett 1360 Ft

Máté 118

A gyűjtemény 118 prédikációt tartalmaz, mindegyiket más és más lelkész írta, és mindegyik *Máté evangéliumának* egy-egy igeszakaszáról szól. A 118 lelkész a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének területén végzi szolgálatát. Az igehirdetések szinte mindegyike szóban elhangzott prédikáció, így nemcsak a lelkész, hanem az őt hallgató gyülekezet is itt van velünk...

■ 420 oldal, 235 × 160 mm, kartonált
~~2190 Ft~~ helyett 1752 Ft

Bibliák**Revideált új fordítású Bibliák**

■ 1360 oldal, színes térképmellékletekkel, keménytáblás:

Közepes (zöld és bordó színben)

114 × 163 mm, 3300 Ft

Nagy (kék színben)

136 × 195 mm, 5100 Ft

vászonkötés:

Közepes (bordó színben)

114 × 163 mm, 4100 Ft

Nagy (bordó színben)

136 × 195 mm, 6200 Ft

puhatáblás:

Közepes (narancssárga-zöld vagy szürke-bordó színekben)

114 × 163 mm, 5100 Ft

Károli-fordítású Bibliák

■ 1200 oldal, műbőr kötés

Kicsi

110 × 170 mm, 2500 Ft

Kis családi

140 × 200 mm, 2900 Ft

Nagy családi

170 × 250 mm, 4500 Ft

Deuterokanonikus bibliai könyvek

■ 183 oldal, 172 × 240 mm, vászonkötés, 950 Ft

Kommentárok a Bibliához

Muntag Andor:

Jób könyve

■ 385 oldal, 145 × 203 mm, keménytáblás
~~1600 Ft~~ helyett 800 Ft

Cserhádi Sándor:

Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levele

■ 876 oldal, 143 × 203 mm, keménytáblás
~~5600 Ft~~ helyett 3360 Ft

Cserhádi Sándor:

Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt második levele

■ 500 oldal, 143 × 203 mm, keménytáblás
~~4200 Ft~~ helyett 2940 Ft

Csendes percek

Szabó Lajos (szerk.):

Jelzőtűz

Tizenegy bátorító szó
■ 112 oldal, 148 × 210 mm, kartonált
~~1090 Ft~~ helyett 872 Ft

Ittzsés János:

Hacsak

■ 244 oldal, 125 × 187 mm, keménytáblás
~~1290 Ft~~ helyett 1032 Ft

Rados Péter (szerk.):

Egy csepp emberség esték

■ 216 oldal, 164 × 235 mm, keménytáblás
~~2550 Ft~~ helyett 1275 Ft

Szabó Lajos (szerk.):

Hullámhossz

■ 305 oldal, 168 × 237 mm, kartonált
~~1600 Ft~~ helyett 800 Ft

Szabó Lajos (szerk.):

Tarts, Uram, a kezekben

Személyes szavak presbiterekhez
■ 175 oldal, 125 × 205 mm, keménytáblás
~~890 Ft~~ helyett 784 Ft

Johann Gyula (szerk.):

Nyitott ajtó I–II.

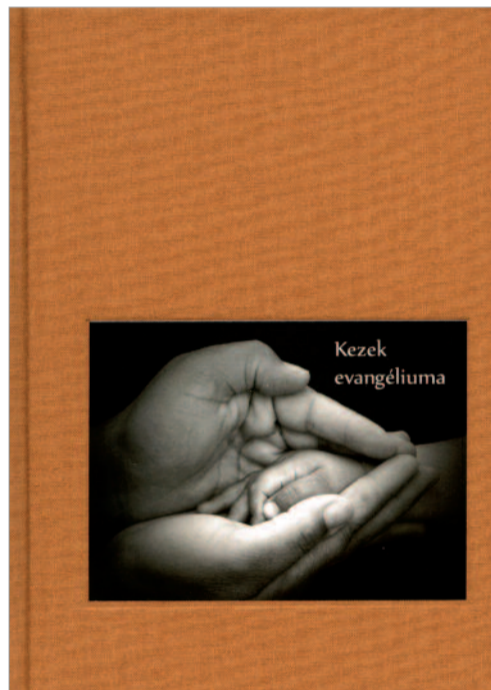
A kötetben hetvenkét evangélikus teológushallgató áhítatát közöljük; olyan fiatalokét, akik küldetésükre készülve gondolnak meditációikkal, imádságaikkal a földi vándorúton velük együtt haladóokra.

■ 233 és 228 oldal, 140 × 196 mm, kartonált
~~940 Ft~~ helyett 400 Ft (kötetenként)

Hafenscher Károly, ifj. (szerk.):

Kezek evangéliuma

Kézikönyv és lelki útravaló a diakóniában dolgozóknak

■ 156 oldal, 125 × 170 mm, vászonkötés
~~890 Ft~~ helyett 712 Ft

Christoph Klein:

Fény az út végén

„Egy évvel feleségem, Marlene Klein halála után belső kényszert éreztem, hogy valahova csendes helyre vonuljak vissza. Össze akartam foglalni írásban azokat a bizonygátételeket és megtapasztalásokat, amelyeket betegsége és halála idején feljegyeztem. Azokat a vigasztaló és utat mutató gondolatokat, amelyek németországi kezelésének hosszú hónapjai idején folytatott élénk levelezésünkből és a temetésekor mondott beszédekből valók.”

■ 163 oldal, 141 × 200 mm, kartonált
~~380 Ft~~ helyett 200 Ft

Veled egy életen át!

A könyv segítségére kíván lenni a jegyesoktatásban a lelkészeknek és a leendő házastársaknak egyaránt; elkíséri az olvasót a felnőtté válás korszakától az időskorig, a párválasztás örömetől az özvegyesség fájdalmas állapotáig.

■ 108 oldal, 120 × 185 mm, kartonált
~~260 Ft~~ helyett 100 Ft

Teológia, egyháztörténet

Cserhádi Sándor:

Az Újszövetség teológiája

Cserhádi Sándor tudományos kutatói életművének egyfajta betetőzéseként értékelhető *Az Újszövetség teológiája* című műve, amely több évtizedes kutatási eredmények esszenciáját tárja az érdeklődő olvasók elé. Fő célja a teológiai gondolatmenetek, a kritikai elemzések és konklúziók olvasható és érdekesítő nyelvi formába öntése, azaz mindenkor a szenvedélyes és elkötelezett bibliaolvasókat tartja szem előtt, akik tudományos ismeretek nélkül is érteni kívánják a Szentírás mélyebb üzenetét.

A könyv melléklete a *Lélek által gazdag élet* című e-könyv, amely a szerző összegyűjtött tanulmányait, írásait, igehirdetési előkészítőit tartalmazza.

■ 340 oldal, 150 × 200 mm, keménytáblás, CD-melléklettel (e-könyv)
~~3600 Ft~~ helyett 2880 Ft

Fabiny Tibor:

A Magyarországi Evangélikus Egyház rövid története

■ 96 oldal, 145 × 200 mm, irkafüzött
~~310 Ft~~ helyett 100 Ft
(Német és angol nyelven is kapható.)

Gottfried Voigt:

Bevezetés az egyház tanításába

■ 156 oldal, 148 × 209 mm, kartonált
~~550 Ft~~ helyett 400 Ft

Szabó Lajos (szerk.):

Homiletika ökumenikus palettán

■ 256 oldal, 165 × 235 mm, kartonált
~~1960 Ft~~ helyett 1764 Ft

Ágostai hitvallás

■ 207 oldal, 140 × 200 mm, keménytáblás
~~2200 Ft~~ helyett 1320 Ft

Szabó Lajos (szerk.):

Ablaknyitás

A többségében fiatal doktoranduszok és lelkészek munkájából létrejött felnőttoktatási segédanyag az egyház alapvető kérdéseit tárgyalja: a Biblia, a szentségek, a keresztyén spiritualitás, az egyházi ünnepek, a teremtettség és a keresztyén ember viszonya stb. A kötet közérthetően kívánja sorra venni azokat a kérdéseket, amelyeknek a mai újragondolása segíthet megerősödni tanítványi küldetésünkben.

■ 412 oldal, 166 × 238 mm, kartonált
~~2300 Ft~~ helyett 1150 Ft

Klaus Douglass:

Isten szeretetének ünnepe

Az istentisztelet mai formáiról

■ 296 oldal, 162 × 237 mm, kartonált
~~1900 Ft~~ helyett 1200 Ft

Fabiny Tibor (szerk.):

Hálóba kerítve

A kötet a Magyarországi Luther Szövetség szervezte, az evangélikus lelkészek és az állambiztonság kapcsolatát vizsgáló konferencia előadásait és a hozzászólásokat közli.

■ 168 oldal, 150 × 210 mm, kartonált
~~1390 Ft~~ helyett 973 Ft

Kihívások a keresztény nevelésben

A tudomány ünnepe az Evangélikus Hittudományi Egyetemen

► Folytatás a 6. oldalról

Az előadó katolikusként kitért a közönségnek a katolikus egyház életében betöltött fontos szerepére is: az a fontos, hogy élő-látható szeretetközösség legyen úgy, hogy a közösségi lét a kommunikációban valósul meg. Problémát jelent azonban, hogy a posztmodern társadalomban az emberek elvesztik közösségeiket, erősödik az individualizmus, csökken a felelősségérzet, és széttöredezetté válik a figyelmesség. Az emberi kultúra viszont csak közösségekben létezhet, ez a hagyományok alapja, tehát feladatunk, hogy közösségeket építsünk, fejlesszünk – mondta az előadó. Referátuma végén a közösségfejlesztés módszertanára kitérve egy kommunikációs tréning gyakorlatait mutatta be.

Mit keresünk az iskolában?

A *Helyünk az iskolában – a közvélemény szerint* című előadását a „mit keresünk az iskolában?” kérdéssel kezdte dr. Fábri György és zaki egyházkerületi felügyelő, az Eötvös Loránd Tudományegyetem habilitált egyetemi docense.

Dr. Fábri György előadás közben

„A mai Magyarországon a vallásosság egyre inkább egy kisebbség ügyévé válik” – jelentette ki egy 2014-es kutatás eredményeit ismertetve. Az evangélikus a leginkább öregedő egyház. A fiatalok között egyértelműen kisebbségben vannak azok, akik valamilyen vallási közösséghez tartoznak, és csökken azoknak a száma, akik részt vesznek a vallásgyakorlatban. Ezeket a fiatalokat kell megkeresni az iskolában – fejtette ki az előadó, hozzátéve, hogy bár a keresztelések száma nem csökkent az elmúlt tizenöt évben, a megkeresztelt gyerekek egyharmada már nem jut el a konfirmációig.

A hit- és erkölcstanoktatással kapcsolatban a felmérések pozitív attitűdöt mutatnak, amelyre lehet építeni, az evangélikus iskolákkal szemben pedig magasabb elvárások figyelhetők meg – számolt be az eredményekről az előadó, hozzátéve, az evangélikus iskoláktól a szülők nem versenyistálló jelleget várnak, hanem nagyobb figyelmet, illetve elérhető, szerető, a gyerek kibontakozását segítő közeg biztosítását.

Hasonlóan Fábri Györgyhez, Majorosné Lasányi Ágnes, a 2014-ben alakult Evangélikus Pedagógiai-Szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet (EPSZTI) igazgatója is feltette a kérdést: „Mit keresünk az iskolában?” Előadásában, amely *A rendszerhez tartozás előnyei a keresztény nevelési értékek közvetítésében* címet viselte, felsorakoztatta azokat a gyakorlatokat, amelyekkel annak érdekében élnek, hogy „intézményeinkbe olyan gyerekek járjanak, akiknek jó ott lenni, mert nagy a szakmai tudás, jó a közösség”.

Három kulcsszót emelt ki, melyek áthatják az evangélikus intézmények mindennapjait, ezek: a szakmaiság, a hitélet és a közösség. Elmondta azt is, fontosnak tartja, hogy a szülő bizalommal tudja elhozni az óvodába a gyermekét, akit aztán akár az érettségiig el tud kísérni az intézmény.

2015-ben az év témája a reformáció és az oktatás, ennek keretében pedig az EPSZTI rengeteg programot szervezett, többek között pedagógus-továbbképzéseket, versenyeket. Céljuk az, hogy elindulhasson a hálózatosság, és megerősödhessen a szakmai-hitéleti munka. „Ha az iskolák gyarapodnak, akkor jól áll a dolgunk” – fejezte be előadását Majorosné Lasányi Ágnes.

Jó gyakorlatok

Utolsóként négy evangélikus intézmény két-két képviselője számolt be azokról a gyakorlatokról, amelyeket sikerrel alkalmaztak a keresztény nevelésben.

A Szentendrei Evangélikus Óvoda képviselőjében Horváth-Hegyí Olivér gyülekezeti lelkész szólalt fel. Kiemelte: azzal, hogy tavaly átvették az óvodát, lehetőség nyílt gyülekezeten kívüli családokat is befogadni. „A falak leomlanak, ha egyenlőnek tekintjük egymást” – tette hozzá. Csesznák Éva óvodavezető a közösen megélt evangélikus hagyományok fontosságát hangsúlyozta, amelyekbe bele kell nevelődni – például iskolai táborok segítségével.

A Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskolát Sallainé Árvai Ágnes igazgatóhelyettes és dr. Darvas Anikó iskolalelkész képviselte. Utóbbi a fegyelmezés kapcsán tért ki arra, mennyire fontos, hogy ne a gyereket ítéljük el, csak a bűnt, amelyet elkövetett. Kiemelte továbbá a roma fiatalok megszőlítésének jelentőségét is, akiknek esélyt adni „keresztény felelősségünk”. Ezenkívül fontos, hogy a gyerekek szociálisan érzékenyek maradjanak, és meg kell tanítani őket ünnepelni is.

Az Eötvös József Evangélikus Gimnáziumból Gottschling Gábor igazgató és Hegedűs Attila iskolalelkész beszéltek tapasztalataikról. Mindketten kiemelték az iskolai színjátás kör fontosságát, ahol ép és sérült gyerekek játszanak együtt. Az iskolalelkész megemlítette azt is, hogy ha a gyerekek kudarcélménnyel jönnek a gimnáziumba, akkor segíteni kell őket abban, hogy önmagukra találjanak. Arra törekszenek, hogy „érettségi után azt mondják a gyerekek, találtak egy helyet, ahol va-

Dr. Senczi Árpád, Szabóné Mátrai Marianna, dr. Dejsics Konrád és dr. Kodácsy-Simon Eszter a keresztény nevelés felekezeti sajtóságait vitatták meg

lakik hittek bennük, és ezek a valakik történetesen evangélikusok voltak”.

Végül a Keresztény Roma Szakkollegiumi Hálózat elnöke, Laborczí Géza evangélikus lelkész és Molnár Erzsébet, az Evangélikus Roma Szakkollegium igazgatója kiemelte: fontos értékalapú nevelés az, amikor egy felsőoktatási intézményben a kisebbségi lét értékeit tanítják az embereknek. Céljuk, hogy a roma és a magyar kultúra találkozásával egy új minőség szülessen, ahol közösen keresik az igazságot.

Az előadásokat zárva Gáncs Péter elnök-püspök elmondta: a konferencia szép koronája a tematikus évnek, ugyanakkor reméli, nem záróakkord, hiszen „a tanítványság életforma”.

Elkötelezve a tudománynak

A tudományünnep délutánján avatták doktorrá Pángyánszky Ágnes egyetemi lelkészt. Az ünnepélyes pillanatok az egyetemi énekhar szolgálatra vezette fel, Johann Sebastian Bach *Jer, dicsérik Istent* című szerzeményét megszólaltatva.

Pángyánszky Ágnes *Tanítás és tanulás felnőttkorban – Szemléletváltás a felnőttképzésben* címmel nyújtotta be disszertációját az Evangélikus Hittudományi Egyetem Doktori Tanácsának, témavezetője Szabó Lajos egyetemi tanár volt. Dr. Csepregi Zoltán professzor, tanszékvezető jelentéséből kiderült, hogy a

frissen avatott doktor *magna cum laude* minősítéssel veheti át oklevelét.

A jelentés után dr. Orosz Gábor Viktor docens ismertette a jelölt pályáját. Pángyánszky Ágnes 1988 és 1993 között végezte el az Evangélikus Teológiai Akadémia teológus-lelkész szakát, 1993-ban lelkésszé avatták. 2000-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán szerzett angol szakos kö-

Gimnázium hittantanára volt. 1990 és 1997 között a Lutheránus Világszövetség Tanácsának kelet-közép-európai ifjúsági tagja, majd 1997–2003 között a Lutheránus Világszövetség Tanácsának egyik tanácsadója. 1998-tól 2014-ig szolgált a Pílisi Evangélikus Egyházközség parókus lelkészeként, majd 2014-től az Evangélikus Hittudományi Egyetem egyetemi lelkésze.

zépiskolai tanári diplomát. 1993–1998 között a Magyarországi Evangélikus Egyház egyetemi lelkésze, a Keresztény Ökumenikus Diákmozgalom egyik alapítója, majd 1994–1998 között a Deák Téri Evangélikus

Orosz Gábor Viktor a laudációban kiemelte, hogy a doktori disszertáció témaválasztása a „legidősebb feladatra hívja fel az egyházak figyelmét”, a kidolgozás módja pedig „idősebb és gyakorlatias”. A dolgozat szakirodalmi háttere „gazdag és kurrens”, a szerző ugyanakkor „kritikus érzékenységgel idézi” a hivatkozott műveket.

A doktori fogadalomtétel után a rektor és a hallgatók is köszöntötték a friss doktort. Pángyánszky Ágnes maga is szólt néhány szót, beszédében a felnőttkorúság fontos állomásának nevezve a doktori disszertáció megírásától a doktoravatásig terjedő időszakot. Köszönetet mondott mindazoknak, akik támogatták őt ez idő alatt, és abbéli kívánságát is kifejezte, hogy „egyházunk minél több evangélikus lelkésze lehessen részese a teológia tudományának való elköteleződés örömeinek”.

■ SEBESZTÉNY JUDIT

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközélben vagyunk

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Jávorszarvas

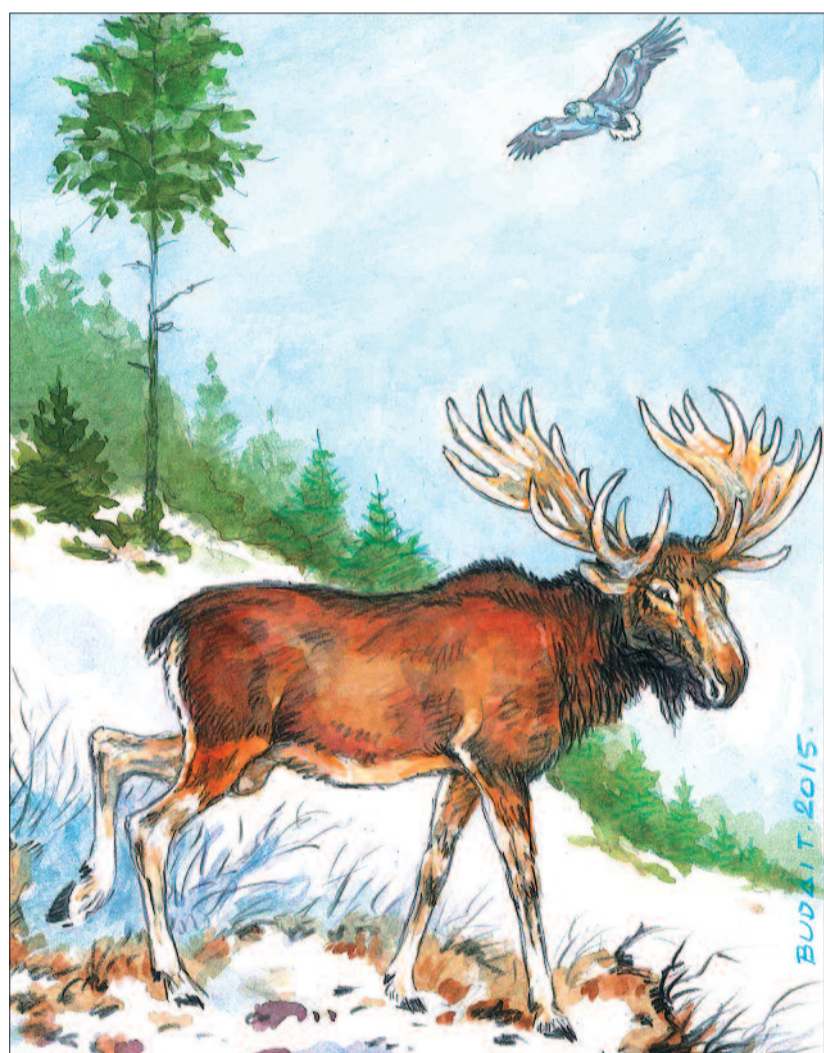
A Föld északi féltekéjének a Ráktérítőtől északra eső területén elterjedt faj, Eurázsia és Észak-Amerika erdeiben, mocsaraiban és tundráin honos.

Hatalmas állat, a legnagyobb bikák Szibériában, Alaszkában és Kanadában élnek. Európában a skandináv államokban, Oroszországban és Lengyelország északi részén vannak jávorszarvasok. Hazánkban csak alkalmilag bukkan fel egy-egy, talán fogásból szabadult példány.

Északi hazájában a legkülönbözőbb élőhelyeken fordul elő, de leginkább a mocsaras területeket, a tavak és folyók környékét kedveli. Szé-

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

lesre terpeszhető patájával könnyen mozog az iszapos, mocsaras talajon. Jól úszik, gyakran hasig áll a vízben táplálkozás közben.

Ellentétben a mi gímszarvasunkkal, magányos természetű, a bikák csak a párosodási időben keresik a teheneket. Nem tartanak háremet, mint a mi gímszarvasunk, viszont néha ők is kemény harcokat vívnak egymással. Párosodási idejük szeptemberre esik. A bikák ilyenkor rövid, érdes hangokat adva kutatnak párjuk után.

A tehenek harminchat heti vemhesség után többnyire két (néha egy vagy három) borjút ellenek, melyek felszáradásuk után már anyjukat követik. Rövid nyakukkal és feltűnően hosszú lábaikkal mulatságos látványt nyújtanak. Anyjuk védelmezi őket, ha farkasok, medve vagy hiúz próbálja elragadni valamelyiket. Miután a borjak már néhány hetes korukban jól úsznak, anyjuk gyakran szigetre viszi őket, ahol nagyobb biztonságban vannak.

A jávorszarvas növényekkel táplálkozik. Egyaránt fogyasztja a lágy szárú növényeket, a fák és bokrok lombjait, valamint a különböző vízinövényeket. Ez utóbbiakat gyakran fejétre mélyen a vízbe dugva keresi. A borjak

három-négy hónapig szopnak, utána szoknak rá a növényi táplálékra.

A jávorszarvas-állomány növekszik, a világon körülbelül másfél millió példány él, egyharmaduk Európában. Oroszországban tenyésztélen működik. Az onnan kikerülő állatokat teherhordásra, sőt „lovaglásra” is használják. Széles patáikkal olyan helyen is elmennek, ahol a lovas szekerek elakadnának.

Magam csak egy alkalommal láttam jávorszarvasot. Észtországban voltam egy madártani konferencián, és autóbusszal mentünk valahova, amikor egy ideig velünk párhuzamosan futott egy hatalmas szarvas. Nagyszerű látvány volt!

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Hogy hívták azt a híres magyar vadászt, aki Alaszkában lőtt jávorszarvasot, és könyvet írt kalandjairól?
2. Mit gondolsz, milyen súlyú lehet egy nagy jávorszarvas?
3. Van agancsa a teheneknek is?

1. Gróf Szechenyi Zsigmond, aki Alaszkában vadászott cimmel ltra megvadásznaplóját.
2. Aki nyolcszáz kilogramm.
3. Nincs.

Adventbe lépve

A mostani vasárnapal beköszöntött az idei advent és az egyházi új esztendő. Az adventi koszorún hétről hétre meggyulladó gyertyafények jelzik, hogy még hány vasárnap van hátra szentestéig, Jézus születésének ünnepéig.

A rajzon lévő koszorún öt szó betűit láthatjátok összekeveredve. Olvassátok össze a következő szavakat: *Mária, pásztorok, angyal, istálló.* A megmaradt betűkből megkaphatjátok az ötödik szót. Hogy függ ez össze az adventtel?

Megfejtés:.....

KÖNYVAJÁNLÓ

Sétáljunk harmadszor is együtt!

Túrcipő, hátizsák fel, és máris indulhatunk! Hogy hova? Hát a mezők élővilágát felfedezni! A *Napos oldal* Mesélnek az állatok című rovatának szerzőpárosa, Schmidt Egon és Budai Tibor a rétek, legelők állatvilágát és a tanyán élő állatokat mutatja be a *Séták a természetben – A mezők élővilága* című könyvben.

Ha emlékeztek, a szerzőpáros jóvoltából már kétszer vehettünk részt a biológiatanár, Feri bácsi által szervezett kirándulásokon. A *Séták a természetben – A tavak élővilága* című kötetben a természetismeret-szakkörösök a halastavaknál töltötték el egy napot. Az idén tavasszal megjelent, *Séták a természetben – Az erdők élővilága* című könyv segítségével pedig más-más évszakban tehetünk képzeletbeli sétát az erdőben. Olvasóként mi is megfigyelhetjük, hogyan viselkednek ugyanazok az állatok tavasszal, nyáron és tél végén.

A háromrészes könyvsorozat utolsó kötetében a szakkörösök először áprilisban indulnak útnak. Kirándulásukon látnak például mezei nyulat, hallgatnak tücsökzenét, és fognak gyíkot. És mielőtt egy igazi vadászlesről figyelnék az őzeket és a rókákat, megállnak Józsi bácsi tanyáján. Ez aztán a varázslatos világ! Ha elolvassátok a könyvet, megtudhatjátok, ki mindenki lakik az istállóban, kik csipognak az udvaron, és ki fogadja őket pöffeszkedve.

A gyerekek annyira jól érezték magukat az áprilisi kiránduláson, hogy megkérték Feri bácsit, hozza el őket ide nyáron és télen is. Így a szakkörösök – és velük együtt mi is – a természet három „arcát” figyelhetik meg.

A Műszaki Könyvkiadó jóvoltából megjelent kötet Budai Tibor grafikusművész megszólalásig élethű, színes rajzai díszítik – megmutatva a teremtett világ számos érdekességét és szépségét. A természetet kedvelő gyerekek és idősebbek a könyvet az Új Ember

Kiadó könyvesboltjában is megvehetik (1053 Budapest, Ferenciek tere 7–8.). Itt a két szerzővel december 10-én, csütörtökön 16 és 17 óra között személyesen is találkozhatnak, és dedikálthatják a köteteket.

■ – BZS –

Schmidt Egon – Budai Tibor: *Séták a természetben – A mezők élővilága.* Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2015. Ára 1890 forint.

Templomszentelés Galgagután

► Örömteli esemény zajlott november 15-én, vasárnap a galgagutai evangélikus gyülekezetben. Templomszentelési hálaadó istentiszteletre gyűlt össze a falu népe, és sokan érkeztek a környező településekről is. A *Reformációi emléktutak és zarándokutak* című pályázat keretében teljesen megújult templomot D. Szabik Imre nyugalmazott püspök Szabó András nógrádi esperessel és Fűke Szabolcs helyi lelkésszel közös szolgálatban szentelte újra.

Az igehirdetés a 27. zsolttár igéi alapján hangzott: „Egy dolgot kérek az Úrtól, azért esedezem: hogy az Úr házában lakhassam egész életemben; lát-hassam, milyen jóságos az Úr, és gyönyörködhessem templomában.” D. Szabik Imre püspök a gyülekezet és az épület történetének hősi pillanatait is felidézve bátorította az ünneplő közösséget a templom áldásos használatára, imádságra, hálaadásra, megbocsátásra, egymás mellett való kitartásra.

Az igehirdetés után és a liturgia másik két pontján megszólalt az erre az alkalomra is lelkesen készülő gyülekezeti énekkar Fűkének Kornéliá vezetésével.

Az alkalmat záró díszközgyűlésen a lelkész köszöntését követően a falu fiatal polgármestere, Agócs Gábor is be-

szédet mondott, melyben összefogásra buzdította az egybegyűlteket, valamint a templom melletti tér helyreállításával kapcsolatos terveit is megosztotta hallgatóival.

A köszöntések sorát Szabó András esperes zárta. Megemlékezett arról, hogy a vanyarci gyülekezet története szorosan összefonódott a galgagutaiéval, kezdetben onnan is ide jártak istentiszteletre a testvérek. „Vanyarcon korábban kel a nap” – hangzott a korabeli megjegyzés, mely arra is utalt, hogy hitvalló eleinknek néha bizony másfél órával is korábban el kellett indulniuk, ha templomba akartak menni. Az alkalom után a gyülekezet asszonyai szeretetvendégségen látták vendégül az ünneplőket.

A felújítás költségeire pályázaton nyert forrást az egyházközösség – az Alternatív Energia Centrum pályázattíró és tanácsadó cég, illetve egyházunk oldaláról Kocsis István pályázati referens közreműködésével –, a kivitelező a Bentateam Kft. volt. Az új padok elkészítéséhez szükséges összeget a gyülekezet tagjai adták össze. A templomban világító csillárokat Rácz Jenő református lelkész, múzeumi restaurátor újította fel.

Hála minden segítségért, támogatásért Istennek és az odaszánt szívű embereknek. Szolgálja tovább szép templomunk Urunk dicsőségét és mindannyiunk örömét!

■ FÜKE

D. Szabik Imre nyugalmazott püspök és Fűke Szabolcs helyi lelkész

Istentiszteleti rend • 2015. november 29.

Advent első vasárnapja. Liturgikus szín: lila. Lekció: Mt 21, 1–9; Róm 13,11–14. Textus: Jer 23,5–8. Énekek: 131., 141/805.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Liszka Viktor; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Jakab Béla; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (orgonazenés istentisztelet) Smidéliusz Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. Románé Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/A** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv., zenés) Gáncs Tamás; du. 6. (vespera) Missura Tibor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Liszka Viktor; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 9. Grendorf Péter; de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) dr. Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv.) Kocsik Mónika; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Kocsik Mónika; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. (úrv.) Kocsik Mónika; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Horváth-Csitári Boglárka; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Horváth-Csitári Boglárka; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő u. 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

Összeállította: Balla Mária

Bálozni tanulunk

► Nyirkos és sötét napjaival a november nem lopja be magát az emberek szívébe, mégis okunk volt örülni és ünnepelni az advent előtti utolsó hétvégén. Múlt szombaton a Budavárban megrendezett Katalin-napi evangélikus bálón jártunk.

Néhány év óta a magyarországi evangélikusság újra bálozik. Tanulja a hagyományokat, és újakat teremt. Nehéz feladat, hiszen nem egyszerű megta-

lálni a kényes egyensúlyt a felejtethetlen emlékeket őrző idősebb nemzedék és az önfeledten bulizni vágyó fiatalok igényei között. A nyolcadik Katalin-napi evangélikus bált – hála Istennek – egyszerre jellemezte visszafogott elegancia és önfeledt vidámság.

Hosszú nagvestélyik és az egykori nagy táncmultságokról kitiltott rövid kísértélyik. Ez utóbbiak mintha azt jelezték volna, a múltat nem lehet visszahozni, hiába mond mást a protokoll. Kár. Ha az öltözködési anomáliák felett elegánsan átsiklunk, nem találhatunk semmi kifogásolnivalót.

A szombati multság a Budavári Önkormányzat aulájában lelkészekkel, vidám barátai csoportokkal, evangélikus intézményvezetőkkel és fiatalok-

kal tarkított társasági ünnep volt. Bár nem idézte a múlt század első évtizedeinek hangulatát, mégis visszaadott valamit az egykori bálók világából, hiszen volt műsor, zene és tánc (idén a Rákoskeresztúri Evangélikus Egyház-

közösség és a helyi evangélikus iskola tanárai és diákjai, valamint a Prima Primissima díjas Bihari János táncgyűttes jóvoltából).

Ismerkedésre azonban egyelőre kevésbé alkalmas a bál, mert az asztaltársaságok nem vegyülnek, a táncos lábúak kizárólag ismerősöket kérnek fel, mintha a visszautasításoktól félnének. Ezért aztán ha valaki nem összeszokott társasággal és táncpartnerekkel érkezik, be kell érnie a műsorral és a remek vacsorával. Ez sem kevés, de a szervezőknek érdemes lenne elgondolkodniuk, miként hozzák közelebb egymáshoz a különböző körökből érkező vendégeket.

A Katalin-napi bál azonban nemcsak ünnep, hanem játékonysági esemény is egyben, a tombolajegyek bevételét minden évben nemes céla fordítják. Idén az evangélikus övodások örülhetnek a segítségnek.

■ KÉZDI BEÁTA

FOTÓK: KISS TAMÁS

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

Olvassa
az Evangélikus Élet
digitális változatát!

WWW.DIGITALSTAND.HU

Gyorsabb, lassabb

Moore törvénye kimondja, hogy a számítógépek processzorainak összetettsége tizenhét havonta a duplájára nő. Vagyis ha másfél évente új számítógépet vennénk, az pontosan kétszer olyan gyors lenne, mint az előző. Persze a gép nem csak a számításokat elvégző egységből áll, ezért nem is lehet ekkora gyorsulást remélni tőle, de az kétségtelen, hogy a technikai eszközök mind gyorsabbak és gyorsabbak lesznek.

Közben egyre rövidül az az idő, amennyit a felhasználók egy-egy weboldal betöltésére hajlandók várni, az elmúlt tíz évben mégsem lett annyi gyorsabb a web, mint amennyire a számítógépek sebessége megnőtt. Ugyanis maguk a programok vagy éppen a weboldalak is megnöttek.

E sorok írójának máig egyik kedvence az 1994-ben megjelent, *Colonization* elnevezésű stratégiai játék. Ebben az Újvilágban kell létrehozni egy birodalmat, majd kereskedelemmel, hódításokkal, háborúkkal annyira felfejleszteni, hogy meg lehessen indítani a függetlenségi háborút, amelyet persze aztán meg is kell nyerni. A *Colonization* annyira népszerű, hogy még ma is lehet kapni a GOG nevű oldalon, mely eredetileg a *Good Old Games (Régi jó játékok)* nevet viselte. A program negyvenhat MB-ot foglal el a merevlemezen. 2008-ban készítették belőle egy feldolgozást a kornak megfelelő grafikával, amely azonban már kilencszáz MB-nyi helyet igényel – vagyis a program a hússzorosára nőtt.

Gondolhatnánk, hogy az alapvetően szöveges alapú weboldalak esetén nem történt ilyen drasztikus növekedés, és igaz is, hogy egy oldal átlagos szövegtartalma nemigen változott. Ám egy-egy honlap letöltésekor ren-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

geteg olyan kód is érkezik a gépünkre, amely valami hasznos feladatot végez – de legtöbbször a weboldal gazdájának, nem nekünk. Kicsit olyan ez, mintha egy ötszáz oldalas könyvnek csak az első oldala szólna az olvasónak.

Marco Arment már több projektjével is felhívta magára a figyelmet. Ő volt az eredeti *Instapaper* fejlesztője, amely elsőként tette lehetővé, hogy egy weboldal linkjét elmentve ne csak egy egyszerű könyvjelzőt hozunk létre, hanem utána az adott oldal lecsupaszított és olvasáshoz optimalizált változatát kapjuk meg. A cél az volt, hogy derítsük fel, mit akarunk olvasni, aztán azt olvassuk is el – számítógépen, okostelefonon, tableten – úgy, hogy közben semmi zavaró elem nem kerül a látóterünkbe. És persze a sallangok elhagyása miatt mindezt szédültesen gyorsan.

Idén Marco *iPhone-ra* írt – *Peace* néven – egy reklámblokkoló alkalm-

zást, amely szintén a vásárlók kedvence lett, de végül visszavonta a boltokból. A hirdetések blokkolása ugyanis gazdasági és részben etikai kérdés is. A tartalmak létrehozói leginkább a náluk futó reklámokból képesek fenntartani az oldalt, így ha éppen ezeket szűrjük, akkor pontosan azokat a forrásokat csökkentjük, amelyek az érdekes tartalom létrehozásához szükségesek.

Ugyanakkor létezik egy hasonlóan hasznos eszköz, amely a *Ghostery* nevet kapta. A *Chrome* vagy a *Firefox* böngészőre telepítve lehetőségünk van rá, hogy szabályozzuk a „harmadik személytől származó” kódok futását. Itt elsősorban különböző mérő- és analitikai programokra kell gondolni; ha ezekből sok fut, akkor jelentősen tudják lassítani az oldalbetöltés sebességét. Korábban a *The Verge* (<http://www.theverge.com/>) oldal lassúságát kapta fel az internet „kibeszélőgépezete”: egy átlagos oldal letöltése hat MB adatfoglalattal jelentett – érzékeltetéképpen: ennyi adat egy három ezer oldalas könyvben van. A *Ghostery*vel lecsupaszított *Verge*-nyitólapról pedig még Marco is ennyit mondott: „wow”, azaz „hűűű”.

A weboldalak letöltésének sebessége amúgy is aktuális kérdés, hiszen egy új európai uniós szabályozás értelmében „kétsebességessé” válik, illetve az óvatosabb megfogalmazások szerint *válhat* az internet. Erre majd még visszatérünk...

■ N. B.

Gyülekezettörténeti kiállítás nyílt Csánigón

Gyülekezettörténeti kiállítás nyílt november 19-én, csütörtökön Csánigón, a közelmúltban felújított és bemutatóközponttá alakított egykori evangélikus iskola épületében. A nagyterem falán elhelyezett színes

A másik köszöntésre felkért *dr. Birkás Antal*, az állami Reformáció Emlekbizottság szakmai főtanácsadója közúti balesetet szenvedett, így nem tudott jelen lenni az eseményen. Beszédét *Verasztó János*, a répcelak-csáni-

ADÁMI Mária FELVÉTELE

táblák mutatták be a közösség történetét, illetve régi fényképeket és néhány tárgyi emléket is megtekinthettek a jelenlévők.

A megnyitón beszédet mondott *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke. Utalva a családfakutatók során szerzett személyes tapasztalataira, elmondta, a múlttal való találkozás jó alkalmat nyújt felfedezni, hogy előtünk jár az Isten. „Nemcsak a régiket szerette, kísérte, oltalmazta, hanem bennünket is kézen fog az Úr” – fogalmazott a püspök.

gi egyházközség lelkésze olvasta fel. „Ott kell az értékekre emlékezni, ahol a gyülekezeteink élnek. Az ilyen kicsi közösségek a múltban és a jelenben is a megtartó erő bizonyosságai voltak” – hangsúlyozta írásában Birkás Antal.

Ezt követően Verasztó János köszönetet mondott a kiállítás létrehozásában közreműködő segítők munkájáért, kiemelve közülük *dr. Smidélisz László* egyházkerületi másodfelügyelő személyét, aki oroszlanrészt vállalt az anyagok összeállításában.

Az ünnepséget szeretetvendégség követte. ■ AM

HIRDETÉS

Mennyből az angyalok

Zenés adventi sorozat lesz szerdánként 18 órakor a kelenföldi evangélikus templomban (1114 Budapest, Magyar István u. 1–3.).

December 2. *Mária anyala* (Lk 1,26–33). Igét hirdet: Bedecs Réka. Trombitán közreműködik: Babics Péter. • December 9. *József anyala* (Mt 1,18–25). Igét hirdet: Kondorosyné Alexandrova Marianna. Trombitán köz-

reműködik: Szalkay Dávid. • December 16. *Pásztorok anyala* (Lk 2,8–14). Igét hirdet: Gombkötő Beáta. Trombitán közreműködik Patonai Ildikó, orgonán Pál Diana. Liturgus: Gáncs Tamás.

Adományokat köszönettel fogadunk a gyermekek karácsonyának költségeire.

Honlap: kelenfold.lutheran.hu • [facebook.com/kelenfoldi.evangelikusgyulekezet](https://www.facebook.com/kelenfoldi.evangelikusgyulekezet).

HIRDETÉS

Fáradhatatlan? Csak győzi energiával.

Erős immunrendszer és elemében a család.

Az emelt hatóanyag-tartalmú Bérés Csepp Extra fokozott immunvédelmet biztosít szervezetünknek a betegségek megelőzésében és leküzdésében, hogy a mindennapok kihívásai közben is életerősek maradjunk.

A Bérés Csepp Extra vörösvirág kivonattal kiegészített vitamin- és ásványianyag-tartalmú gyógyszer.

www.beres.hu | [facebook.com/beres.klub](https://www.facebook.com/beres.klub)

A KOCKÁZATOKRÓL ÉS MELLÉKHATÁSOKRÓL OLVASSA EL A BETEGTÁJÉKOZTATÓT, VAGY KÉRDEZZE MEG KEZELŐORVOSÁT, GYÓGYSZERÉSZÉT!

BÉRES Az egészséges emberért

Az ökumené szép példája

Árpádföldi evangélikusok öröme

► Budapest XVI. kerületében két evangélikus gyülekezet él. Rákosszentmihályhoz tartozik Sashalom, Cinkota pedig a város határáig terjed, magába foglalva a mátyásföldi filiát, amely egy szép kis templommal büszkélkedhet. Árpádföld viszont csak szórványként kapcsolódik az egyházközséghez. Nincs saját gyülekezeti helyisége, viszont már régóta szerveződik egy kis közösség, amely rendszeres istentiszteleti alkalmakra vágyik. A múltban több próbálkozás is történt azért, hogy a vágy valósággá váljon. A református testvérekkel való jó kapcsolat ezt már akkor elősegítette. Most – lelkes hívek támogatásával – új lendületet kapott a gyülekezetépítés.

A cinkotai istentiszteletek után többen jelezték, hogy Árpádföldről nagyon nehéz eljutni tömegközlekedéssel a templomba – különösen vasárnap. Ezért megkerestük a nemrég önállósult Budapest-Árpádföldi Református Egyházközség lelképásztort, *Nyikos Andrást*, aki nagy szeretettel ajánlotta fel templomukat az evangélikus közösség számára. Azonnal kulcsot adott, beavatott a riasztó kezelésébe, és biztosított arról, hogy a fűtési időszakban is meleg fogadtatásban lesz részünk.

2013 novemberében tartottuk meg az első alkalmat, és ettől kezdve rendszeresen találkozunk. Hálával tartozom „Éva néni”-nek, aki kezdettől fogva szívén viselte a maroknyi közösség életben tartását, és folyamatosan hívogatta ismerőseit az istentiszteletekre.

Tavaly azzal leptek meg a testvérek, hogy szeretetvendégséget szerveztek az első évforduló megünneplésére. Egy év telt el, s az istentisztelet után most újra fehér asztal mellé ültünk huzsonhatan – ennek a kis gyülekezetnek az életében ez igazán nagy számot jelent! Nagy öröm volt a jelenlévőknek, hogy a református lelkész és gyüleke-

zetének néhány tagja is eljött közénk. Meghívást kaptak azok a lelkészek is, akik az elmúlt időszakban Árpádföldön szolgáltak.

Köszönetet mondunk a vendégszeretetért. Időközben az egyházközség harangozója felajánlotta, hogy testvéri gesztusként istentiszteleteinkre harangszóval hívogassa a híveket. Ezért is nagyon hálásak vagyunk. Felidéztek a két gyülekezet történetének közös pontjait: amikor a kis árpádföldi református templom építkezéséhez az evangélikusok is hozzájárultak; amikor a cinkotai evangélikus templomban református istentiszteleteket tartottak; és örömmel emlékezünk az ideai közös reformációi ünnepre is.

Reménységgel tervezzük, hogy az árpádföldi iskolába járó hittanos gyermekeket is bevonjuk – szüleikkel együtt – ebbe a közösségbe, és igény szerint gyermekfoglalkozásokat is tartunk az alkalmakkal párhuzamosan. A fülemben cseng református lelkésztestvérem köszöntése: „Kívánom, hogy negyven év múlva is együtt ünnepeleshünk!”

■ VETŐ ISTVÁN lelkész (Cinkotai Evangélikus Egyházközség)

